

روش شناسی لاکاتوشی راهی برای حل معضل روش شناختی تحقیقات علوم انسانی (مطالعه موردی علم اقتصاد در ایران)

دکتر محمد واعظ^۱

روح‌اله شهنازی^۲

چکیده

یکی از مهم‌ترین وظایف عالمان علوم انسانی نظریه پردازی است. اهمیت نظریه پردازی بومی در علوم انسانی، از آنجا که مرتبط با انسان است و رفتار و ویژگی‌های فردی و جمعی انسان‌ها متفاوت می‌باشد و به نوعی در این علوم عمده‌تأثری واحد، ثابت و جهان شمولی وجود ندارد، بسیار بیشتر از سایر علوم است.

کمبود نظریه پردازی صحیح و معضل روش‌شناختی نظریه پردازی در علوم انسانی و خصوصاً علم اقتصاد از جمله مشکلات نظریه پردازی در علوم انسانی و علم اقتصاد کشور است. با توجه به اینکه فرایند نظریه پردازی نیازمند یک مهندسی است و دانشمندان زیادی درباره متدهای نظریه پردازی کار کرده‌اند، به

---

۱. عضو هیئت علمی اقتصاد دانشگاه اصفهان

۲. کارشناسی ارشد اقتصاد Rshahnazi2004@yahoo.com

نظر می‌رسد متدولوژی لاکاتوش (با توجه به ایرادات وارد به سایر متدها) بتواند در طراحی نظریه‌پردازی علوم انسانی و علم اقتصاد کارایی بیشتری داشته باشد. این مقاله به دنبال بررسی امکان استفاده از چینش و متد لاکاتوش در نظریه‌پردازی اقتصادی کشور است.

روش مطالعه این مقاله تحلیلی با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای است. مقاله در نهایت بدین نتیجه می‌رسد که برای نظریه‌پردازی در حوزه اقتصاد در این مقطع از تاریخ اقتصادی کشور می‌توان از روش لاکاتوش استفاده کرد با این شرط که فروض هسته مقاوم به دقت انتخاب شوند (به طوری که نه صرفاً اقتباسی باشند و نه فارغ از تجربیات عام بشری)؛ به عبارتی فرض‌های هسته مرکزی اقتصاد مرسوم باید تعدیل شده و توسعه یابد.

واژگان کلیدی: نظریه‌پردازی، علوم انسانی، علم اقتصاد، روش شناسی لاکاتوش